

Bubits Tünde

Bánat utca

► részlet egy készülő regényből

„Elmegyek meghalni. Bolond vagyok, de az halál sem az bolondnak,
sem az bölcsnek nem nyújtja békességnek frigyét avagy szegődségét,
de mind egyetemben elmennek az halálra.”
(Haláltánc – Példák Könyve)

Johannes der Goldmund a Bánat utca 3-ból

A két lelkes ügyintéző, fiatalos, nyugdíjas hölgy bizakodva nyitotta ki a Bánat utca 2 szám kiskapuját, és lendületes léptekkel igyekeztek a szemben lévő szomszéd házhoz. A kerítésnél megálltak, körbenéztek, látnak-e mozgást a ház körül. De senki sem mozdult, 10 órára süttött a nap, a két közepes termetű drótszőrű, nem túl bizalomgerjesztő kutya is kiterült a kapu mögött, lustán pillogtak az utcán állókra.

– Hát ezek meg lehet, hogy a városba mentek, bár ma nincs piacnap, itthon szoktak lenni ilyenkor.

– Csengessünk, Pirike, mert még sok helyre kell mennünk, ha komolyan gondoljuk ezt a dolgot.

– Nézd má', a kutyák is csak döglenek itt. Menjetez, szóljatok a gazdátoknak. Rám se retyerutya, hülye dögök, inkább csengetek akkor.

Azzal Pirike kétszer megnyomta a csengőt. A két kutya megemelte a fejét, de úgy döntöttek, ezt nem kell ma komolyan venni, ismerték a két asszony szagát. Maris lassan nyikorgatta a ház ajtaját, valamit nyammogott, cuppogtatott, mint aki főzés közben folyamatosan ellenőrzi a félkész ételt, aztán mire dél lesz, már nem fér bele több, s fájdalmas arccal közli ebédkor, hogy ma sincs étvágya, olyan rossz a gyomra. Tehát nyammogva köszöntötte az érkezőket.

– Szervusztok lányok, gyertek be.

– Szervusz, Maris, nem akarunk ám zavarni, csak valamit mégis meg kell beszélünk itt az utcában történekről.

– Szervusz, Maris, mit főzöl, olyan jó kis szagok jönnek ki: tésztát sütsz?

– Ja, jönnek a gyerekek a hétvégén, aztán gondoltam, csinállok egy kis diós kevertet, annak darálom a diót, meg megsült már a sörkifli, azt meg a János szereti, jól jön a fröccs mellé, fölszívja, nem kukul meg olyan gyorsan. Na, Patiszon, Padlízán, menjetez már odébb! – toppantott egyet a két kutya között, de azok a falkában feljebb valónak érezték magukat, úgyhogy maradtak ott, ahol voltak.

– Nem kell félni tőlük, nem bántanak ezek senkit, utcai vegyes mind a kettő, a János szedte őket össze. Na, gyertek már be, ne álljatok ott kint!

A két nő átlépett a két kutyán, Pirike morgott valamit magában harapásról meg bűdös dögökről, de végül bekeveredtek a házba.

– A János nincs itthon?

– Dehogynem, valahol a kertben bütyköl valamit. Ennek mindig csinálni kell valamit, amióta lenyugdíjazták, meg pláne. Ha rájön a dili, a mehetnék, úgysem állítom meg. Jobb, ha a gyógyszer meg be sem szedi, mert ráiszik, aztán meg tiszta süsüge lesz, káromkodik, mint a záporosó. Hát mondjátok meg, mit csináljak vele? Járra az utcákat, aztán összevesz minden csekmetet, aztán meg elhordja, mindenkire rátukmálja. Miért kellett ennek megbolondulni? Nincs elég baj ebben a világban!

– Hát éppen ez az, Maris, ezért jöttünk! Tudod, szegény szomszédnak, az Editkének meghalt a fia Pesten rákban, ma hozzák haza a hamvakat.

– Maris, az anyádhétszentségit, ide rakod ezt a szaros vödröt az utamba, fölruflak veled együtt, mint a bolondgombát!

Az utca régi lakói a volt területi képviselőjüket aranyszájú szent Jánosnak hívták, mert vég nélkül tudott káromkodni, ha ivott egyet, aztán meg, ha elég töltés volt benne, dadogva, mondanójának többször nekifutva megszakított bármilyen létező vagy nem létező dolgot. A benne lévő nyomás hatására kínaiul is tudott, sőt annak mandarin nyelvjárását is birtokolta, legalább is ezt mondták az utcabeliek ilyenkor: a János megint mandarinul beszél - ez amolyan szófordulat volt, amit máshol nem értettek. Egyetemet végzett, de senki nem tudta, mikor és melyik szakon, de nem is volt jelentősége. Szerették az itteniek, mert segített bárkinek, cserében viszont órákig képes volt magyarázni bármiről. Mackós természetével az utca látványosságának számított. A hivatalból elbocsájtották, mert egy szép napon nem ment be többet, ellenben az utcákat kezdte járni, becsengetett mindenhová, és összevásárolt mindenféle kacatot, amivel azután egy utcával odébb házalni kezdett. Erre különös magyarázatot, elméletet gyártott. Felesége unszolására orvoshoz fordult, aki kezdetben gyógyszerezni kezdte, de siralmas zombiállapotba került, így aztán inkább úgy döntöttek, hagyják a maga medrébe folyni ezt a különös örületet, tekintettel eddigi munkájára inkább nyugdíjazzák idő előtt.

– Hallod, Maris, hol vagy, a bánatnak kellett neked azt a vödört az utamba raknod! – betoppant a konyhába, mert oda hívta a háziasszony a vendégeket. A helyiségben szent káosz uralkodott, sem rend, sem tisztaság nem volt jellemző, de ez egyikőjüket sem zavarta, nem volt rajtuk olvasószemüveg, így aztán nem is látták az apró részleteket. János felhúzott szemöldökkel nézett a két nőre, aki jól ismerte, tudta, most komoly filozófiai kurzus következik. A szék mögül egy régi vasalót vett elő.

– Adjonisten, szomszédasszony! Venni akarnak valamit vagy eladni? Nézzék, tegnap vettem ezt a vasalót a másik utcában, igazi békebeli jószág! Látják, itt kinyitom, aztán középre beteszem a paraszt, aztán mehet is a vasalás. Persze hőfokot, azt nem lehet rajt állítani, de egy vizes törölközővel nem ég meg a ruha. Ha nem lesz áram, látják, akkor is működik, megoldja a problémát. Ha van parázs a kandallóból, akkor nincs semmi probléma.

– Jó napot, János! Hát ilyen nekem is van a pincében, az öreganyámé volt, sajnáltam kidobni.
– Adja el, megveszem, mennyit kér érte?
– Hát nem tudom, ezen nem gondolkodtam.
– János, hagyd ezt már, nem ezért jöttek a lányok.
– Hát pedig ezen el kell gondolkodni. Az emberek el vannak kényelmesedve, azt hiszik, örökké tart ez a korszak. De én tanulmányoztam, olvastam a neten, hogy ennek az időszaknak meg vannak számlálva a napjai. Az emberek elkényelmesedtek, régen volt háború, elfelejtették, mi az igazi kiszolgáltatottság. Egymással is csak telefonon vagy interneten beszélgetnek. De azt folyamatosan csinálják. Hát kérdezem én: miért beszélnek ennyit, mi mondanivalója van ennek a sok embernek? Nézzék csak meg! Menjenek a városon végig, aztán az utcán látják, hogy mindenkinek ott a fülén a telefon. Agydaganatot kapnak ettől a sok hullámtól. De kérdem én, miért kell ennyit beszélni, mi a mondanivalója ennek a sok embernek? Kinek, mit beszélnek folyton? Itt az utcában is, nézzék csak meg: tolja a babakocsit az anyuka innen, a 17-ből, aztán telefonál. A gyerek meg elöl ül, az anyját sem látja, az meg csak beszél. Aztán meg az apja tolja, de az is ugyanazt csinálja, melegíti a fülén a telefont. Miért kell ennyit beszélni, kérdem én, minek?

– Hát én nem tudom, gondolom, sok az elintéznivalója vagy ilyesmi. Ha az én unokám jön ebédre, az is csak a telefonját nyomkodja, kérdezem, mit csinálsz kisfiam, aszongya, fészbukozok. Ilyen világ van.

– Ez az, kérem, én hallgattam egy előadást a Kossuth rádióban, hogy japán tudósok megállapították, hogy ez a modern kurkászás.

– Hogy micsoda?

– Kurkászás. Amit a majmok csinálnak, hogy ülnek egymás mögött, aztán egymás bundáját vakarásszák, ez dönti el, kinek hol a helye a közösségben, ki ki mögött ülhet. Nakérem, ez a telefonálás is ilyen, ki kit hívhat fel, vagy üzenhet neki, mennyit, hogyan beszél, ez az új társadalmi rend, falkatörvény. Most ezen el lehet gondolkodni, hogy az ember is egy állat valahol, ugye. Az ősember is csoportban vadászott, vagyis falkában, hordában. Na, akkor erről van szó.

A három asszony meglepetten állt a konyha közepén, elgondolkodtak a hallottakon, pittyentettek egyet a szájukkal jelezve, hogy végül is igazza van a szónoknak.

– De akkor adja el nekem a vasalóját, akkor kettővel házalok, az jobb lesz, nagyobb lesz a kínálat, nagyobb lesz a siker. Mert látják ez az igazi kommunikáció, közvetlenül kell érintkezni, szemébe kell nézni a másíknak, hogy adja vagy nem adja, és akkor alkudni kell, többet mond, én meg kevesebbet, aztán valahol kettő között lesz az igazság, hogy mindenki enged a magáéból, ez a valódi demokrácia, igazi összjáték, mert ez az igazi emberi kapcsolat, szembe babám! Na, adja el, vagy cseréljünk, tegnap kaptam egy szép kis rézmozsarat, azzal lehet borsot törni. Hova is tettem?

– Fejezd már be, János, az istenszerelmére! Nem ezért jöttek a lányok!

– Nem? Hát akkor miért jöttek? Mit akarnak?

– Na, tényleg! Érdekes, amit beszél, János, de most arról van szó, hogy meghalt a szomszéd Editkének a fia, szörnyű tragédia, harminc éves sem volt, itt hagyott egy szegény árva gyereket, borzalmas fájdalom lehet ez nekik, az egész családnak.

– Rettenetes, és mikor lesz a temetés?

– Na, éppen ez az, hogy ezt nem tudjuk, de az biztos, hogy Pesten halt meg, elhamvasztatták, így könnyebben hozzák haza, aztán ma este 6-kor érkeznek Pestről a hamvakkal, telefonon beszéltem Editkével, tőle tudom.

– Nincs borzasztóbb, mint gyereket temetni, szegény Editke, hogyan is bírja ki, milyen rákja volt szegény fiúnak? És te jól vagy, Ildikém?

– Lekopogom, nincs már semmi bajom, félévente kell mennem kontrollra. A rák nem válogat, nekem szerencsém volt, időben elkapta az orvos a bajt, segített a kemó, a hajam is kinőtt már, nem szeretném újra csinálni az egészet. A szegény fiúnak nem volt ilyen szerencséje, későn vették észre, hogy baj van, már áttétes volt, nem tudtak mit csinálni, pár hónap alatt elvitte ez a borzalmas kór. Senki nem lehet nyugodtan, ki tudja, mitől van, régen csak az öregeket vitte el, most meg, mondják, egyre több fiataalt is érint.

– Jaja, szerencséd volt, a menyed is melléd állt, látod, jó a család ilyenkor, kell a segítség.

– Hát szegény Editke, mit élhet át, borzalmas, olyan jóra való asszony, nem ezt érdemelte.

– Éppen ezért jöttünk. Azt szervezzük itt a Pirikével, hogy végigjárjuk az utcát, aztán mivel nem tudjuk, hogy hol, mikor temetik, itt este összegyűlünk a házuk előtt, aztán megvárjuk Editkéet, hogy részvétet nyilvánítsunk, szép összefogás lenne, nekem is jólesne, hogy rendes az utca, hogy törődünk egymással.

– Ma este?

– Ma este, ha gondoljátok, gyertek ki a ház elé. Mégis együtt építkeztünk itt annak idején, a gyerekek együtt jártak iskolába, ismerik egymást.

Aranyszájú szent János a hosszú hallgatás után szólásra nyitotta a száját:

– A kurvamindenségit, ezek a mocskos gyógyszergyárosok! Mindenhol azt hallani, hogy rég megvan már a rák ellenszere, aztán a gyógyszergyárak visszatartják, mert akkor ki veszi meg azt a sok vacakot, ilyen-olyan vitamint. Szart sem ér egyik sem. Vissza kell térni a természetes dolgokhoz. Azért adok-veszek én is, nem telefonálni kell, hanem közvetlen kontaktusban maradni, beszélgetni. Természetes ételeket kell enni: zsíros deszkát hagymával, a régiek is azt ették, nem is fáj a gyomruk, nem szabad azt a sok génmanipulált élelmiszert, műanyagot zabálni. A Lajos barátomnak például jó ismerőse a boncmester, aztán azt mondta neki, hogy nem bomlanak már a proszektúrán úgy a hullák, mert tele vannak tartósítószerrel, azokat tömjük magunkba. Hát régen elmentem a Pista boltjába tejfölért, aztán meglepetten egy hét alatt, most meg 3 hónapja áll a hűtőben, aztán olyan, mint amikor megvettem. Hát akkor az miből van, kérdezem én, miből? A gyógyszergyárosok meg az élelmiszergyárosok meg a média összefogott, hogy sok beteget csináljanak, mert abból sok pénz van! Szarházi haszonleső mind! Azok biztos nem ezt eszik, csak válogatott minőségű terméket.

– Na, de, most akkor arról van szó, hogy mi este 6-kor kint leszünk az utcán, gyertek ti is, ha tudtok.

– Szegény Editkét sajnáljuk, hát persze, hogy ott leszünk! János, vidd onnan azt a két kutyát, hát ki akarnak menni a lányok!

– Úgy van, megyünk tovább, még hosszú az utca, aztán a többieknek is szólni akarunk, aki úgy gondolja, az jöjjön ki. Legalább is, akik ismerték őket, mert hát sok házat eladtak már, mi sem ismerünk rendesen mindenkit. Itt van ez a tetoválógyerek, hát kik járnak hozzá? Csupa alvilági alak, csak nézi az ember, miket pingáltatnak magukra. Halálfejet, nem értem, miért jó az? Mint egy kriptadisz. De most akkor szerintetek szóljunk neki vagy ne szóljunk? olyan különös népek azok.

– Ja, ja, hát az én unokám is meg van bolondulva ezért a tetoválásért, megmondtam az apjának, ilyenre minek pénzt adni, csömölletes koponyát akar az is. Valami szép rózsát festetne magára, de nem, az nem kell.

– Én nem tudom, csak látom, milyen kocsikkal furikáznak, hát miből telik ezeknek erre? Biztos nem kapálással szerzik azt a sok pénzt. Meg itt van a Halál bácsi is! Ahhoz is elmentek? Vigyázatok vele, mert hallani róla ezt-azt. Én be nem mennék hozzá, az biztos. Hát vegyetek ebből a kifliből, meg sem kínáltad a lányokat, János egy kis fröccsel! Hol a szóda, már megint hova tetted?

– Jaj, nem kérünk semmit, meleg van, fejbe vág az a fröccs, meg sokat is időztünk nálatok! Este találkozunk! Szervusztok!

– Pedig éppen ezt mondtam, hogy természetes italokat kell inni, nem olyan műanyag lónyálakat, hanem egy jó hideg kisfröccsöt, Pirike, látom, hogy szomjas, na, ne keresse magát! Töltök magának egyet. Egészségére!

Aranyszájú szent János már öntötte is az üvegből a bort, meg hozta a szódásüveget, aztán messziről spriccelte a vizet a pohárba. Pirikét nem kellett sokáig győzködni, felhajtotta a folyadékot, aztán kezébe vett egy kiflit, és Ildikó után iramodott, aki a kapu előtt várta már, hogy folytassák szent és különös küldetésüket.

Ahogy kiléptek a kapun, János folytatta a szentségelést:

– Akurvaanyját ennek a sok betegségnek, ebben az utcában nincs már ház, hogy valaki föl ne dobta volna a talpát így vagy úgy! Régen nem volt ennyi baj, amikor ideköltöztünk, együtt építkeztünk kalákában, segítettünk egymásnak, ahol tudtunk. Senkinek nem volt semmije, aztán így volt jó. Most bezzeg minden van, csak egészség nincs. El van ez baszva valahol, kurvavilág van, megmondta az anyám, mennyire igaza volt. Robbogatnak a fejünk fölött, meg ez a sok repülő eregeti a káros anyagokat ránk, mi meg csak hagyjuk magunkat, mint egy rossz kurva.

– Ne morogjál már folyton, hát te se vagy normális, minek vetted meg azt a rozzant vasalót? Gondolj bele, legalább minket elkerül ez a borzalmas rák, csak a bajt hallani mindenfele.

– Hát aztán mi meg mit fogunk este ott csinálni, te Maris? Vigyázzba állunk? Vagy kornyikálunk? Vagy most ez mire jó, ezt nem értem meg, ez a sok külföldi divat, parádé. Melyik filmből, tévéből vettek ilyen?

– Szegény Ildikó jót akar, most menekült a halál torkából, jót akar szegény Editkének.

– Jót akar, jót akar, a pokolba vezető út is jószándékkal van kirakva! Nade, én mondjuk, hasonló helyzetben nem szeretnék egy ilyen utcafesztivált, most hazajönnek, aztán mit mondjon? A temetés, az más, annak megvan a rendje. Én még ilyen nem láttam.

– Ne akadékoskodj folyton, mindenki ott lesz, akkor nekünk is ott kell lenni. Most ennyit igazán meg lehet tenni.

– Jól van, de akkor kiviszem a vasalót, hátha valakinek kell, meg azt a csinos kis mozsarat.

– Azt biztos, hogy nem! Akkor ki se gyere, ég a pofám miattad, miért kell ezt neked csinálni, nem vagy normális, János.

– Én? Éppen, hogy én vagyok egyedül normális, hát nem látod, Maris? Mindenki el van billenve, gépek mozgatnak lassan bennünket, lenyomoznak, adatot szolgáltatnak, átveszik a robotok az uralmat, meg kell ezt akadályozni, vissza kell térni az emberi dolgokhoz. Fröccsöt kell inni, nem kólát, zsírt, hagymát enni, emberi módon viselkedni egymással, de az nem azt jelenti, hogy ilyen mondva csinált fesztiválokat tartunk. Szüreti bált meg tollfosztást, ilyeneket kell, az normális. De ilyen már ki hallott, hogy halotti felvonulást tartunk!

És lassan, de biztosan elindult a Bánat utca 3-ban a verkli, aranszájú szent János tovább ontotta a szép magyar kifejezéseket, és bár megrendítette a halálet, és nem fért a fejébe ez az újkeletű divat, mégis csak nagyszerű lehetőséget látott arra, hogy tovább üzleteljen, és elméleteit továbbsszöje, azokat értő közönség előtt megvitassa, és új gazdát reméljen a nemrégiben összegyűjtött holmiknak, esetleg újakra tegyen szert.

HORVÁTH LÁSZLÓ: Formázott – 2019

